



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 176/2021-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. februára 2021 v senáte zloženom z predsedu Roberta Šorla (sudca spravodajca) zo sudcov Petra Straku a Martina Vernarského predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou JURIKA & KELTOŠ, s. r. o., Mickiewiczova 2, Bratislava, v mene ktorej koná advokátka JUDr. Mária Sokolová, pre namietané porušenie jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tost 43/2019 z 11. februára 2020 a takto

### **r o z h o d o l :**

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. mája 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“) proti v záhlaví označenému uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorým malo byť zasiahnuté do základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu

podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a ktorým mala byť porušená zásada žiaden trestný čin bez zákona vyplývajúca z čl. 49 ústavy.

2. Z priloženého uznesenia najvyššieho súdu a jemu predchádzajúceho uznesenia Špecializovaného trestného súdu v Pezinku (ďalej len „špecializovaný súd“) vyplynulo, že sťažovateľ bol obžalovaný pre zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 a 2 Trestného zákona, ktorý mal spáchať tým, že si ako starosta obce [REDAKOVANÉ] od stavebníkov vyžiadal v súvislosti s vydaním stavebných povolení (sťažovateľ bol stíhaný za 10 takýchto skutkov, pozn.) finančnú hotovosť vo výške 500 €, 700 €, 1 700 €, resp. 2 000 €, pričom jej prijatie formálne zlegalizoval prostredníctvom darovacích zmlúv pre obec [REDAKOVANÉ].

3. Špecializovaný súd dospel v uznesení sp. zn. BB-4T 35/2019 z 13. novembra 2019 k záveru, že konanie sťažovateľa nemôže byť kvalifikované ako zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 Trestného zákona, pretože tento trestný čin môže spáchať len fyzická osoba s tým, že úplatok žiada pre seba alebo pre inú fyzickú osobu. Sťažovateľ mal podľa obžaloby úplatok žiadať v desiatich prípadoch, z toho v deviatich mal byť poskytnutý v prospech obce, teda iného subjektu ako obžalovaného. Obžalovaný v skutočnosti úplatok neprijal, prijala ho obec, čo podľa názoru špecializovaného súdu nemá podstatný právny význam. Záver prokurátora, že by pojem „iná osoba“ zahŕňal aj právnickú osobu, podľa špecializovaného trestného súdu nevyplýva ani zo zákona, ani z dostupnej judikatúry či literatúry. Konanie obžalovaného mohlo naplniť znaky skutkovej podstaty iného trestného činu (§ 326, § 327 alebo § 189 Trestného zákona), keďže pôsobnosť špecializovaného súdu je daná len vo vzťahu k trestným činom prijímania úplatku podľa § 328 až § 330 Trestného zákona, postúpil špecializovaný súd vec Okresnému súdu Malacky.

4. Najvyšší súd na podklade sťažnosti prokurátora uvedené uznesenie zrušil a vec prikázal rozhodnúť špecializovanému súdu. Uviedol, že trestnosť činu podľa § 329 ods. 1 Trestného zákona je daná vždy, ak v súvislosti s obstarávaním verejného záujmu niekto pre seba alebo pre iného odlišného od samotného páchatel'a prijme plnenie, bez ohľadu

na to, či ide o fyzickú osobu alebo právnickú osobu. Výklad, podľa ktorého by malo ísť len o fyzickú osobu, nemá oporu v zákone. Zároveň, ak by sa prijal výklad špecializovaného súdu, páchatel' by sa mohol trestnej zodpovednosti za prijímanie úplatku zbaviť tým spôsobom, že by úplatok nežiadal pre seba, ale pre právnickú osobu, ktorej by bol napríklad konateľom, čo však nepochybne nebolo zámerom zákonodarcu pri koncipovaní tohto trestného činu. Zámerom bolo postihovať čo najširšie spektrum konaní páchatel'a, a to v prípade, ak úplatok prijme, žiada alebo si dá sľúbiť pre seba, ale aj pre inú, či už fyzickú osobu alebo právnickú osobu.

5. Sťažovateľ považuje záver najvyššieho súdu, podľa ktorého pojem „iná osoba“ v § 329 ods. 1 Trestného zákona zahŕňa ako fyzickú osobu, tak právnickú osobu, za arbitrárny. Z definície pojmov v Trestnom zákone (§ 127 Trestného zákona), ako aj z kontextu jednotlivých ustanovení Trestného zákona je podľa názoru sťažovateľa nepochybné, že tam, kde zákonodarca uviedol „osoba“, mal na mysli výlučne fyzickú osobu. Tam, kde uviedol „fyzická osoba alebo právnická osoba“ alebo „iného“, mal na mysli aj fyzickú osobu aj právnickú osobu, resp. akýkoľvek subjekt práva. Úplne rovnakou logikou sú používané uvedené pojmy v zákone č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Neprípustne extenzívnym výkladom § 329 ods. 1 Trestného zákona zasiahol najvyšší súd základné právo sťažovateľa na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, keďže vec v dôsledku použitej právnej kvalifikácie prikázal rozhodnúť špecializovanému súdu. Ďalej porušil ústavný princíp vyjadrený v čl. 49 ústavy, podľa ktorého len zákonodarca môže stanoviť, ktoré konanie je trestným činom. Ak pri štandardných metódach výkladu prichádzajú do úvahy viaceré alternatívy výkladu relevantnej normy, všeobecný súd musí zvoliť ten, ktorý je v prospech realizácie ústavou zaručených základných práv (IV. ÚS 186/07, PL. ÚS 15/98, II. ÚS 148/06). Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (Kokkinakis proti Grécku, rozsudok z 25. 5. 1993, č. 14307/88) podľa sťažovateľa vyplýva, že nedostatky textu zákona nemožno zhojiť judikatúrou najvyšších súdov. Z čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd vyplýva tiež princíp, podľa ktorého je potrebné trestný zákon interpretovať reštriktívne. Aj z komentárovej literatúry vyplýva, že základom správnej

interpretácie aplikovanej v trestnom práve je doslovný výklad právnej normy a vylúčenie použitia extenzívneho výkladu či analógie (Drgonec, J., Ústava Slovenskej republiky. Komentár. Bratislava : C. H. Beck, 2015). S ohľadom na zásadu žiaden trestný čin bez zákona sťažovateľ poukazuje na to, že podmienkou pre naplnenie skutkovej podstaty „pre seba alebo pre inú osobu prijme, žiada alebo si dá sľúbiť úplatok“ je vzhľadom na zákonnú definíciu osoby podľa § 127 Trestného zákona nepochybné, že osobou je výlučne fyzická osoba. Účelovo rozširujúcim výkladom najvyšší súd porušil čl. 49 ústavy, a teda zasiahol do ústavných práv sťažovateľa. Napokon, najvyšší súd porušil aj čl. 46 ods. 1 ústavy, keďže jeho rozhodnutie je arbitrárne. Najvyšší súd v zjavnom rozpore s Trestným zákonom konštatoval, že tento nedefinuje pojem „pre inú osobu“, avšak úplne opomenul fakt, že jasne definuje pojem „osoba“, a teda aj pojem „pre inú osobu“ je presne definovaný v zákone.

6. S ohľadom na uvedené sťažovateľ žiada, aby ústavný súd konštatoval porušenie jeho v záhlaví označených práv, napadnuté rozhodnutie zrušil a priznal mu náhradu trov konania. Sťažovateľ tiež žiada, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, pretože v opačnom prípade hrozí, že vo veci bude konať nepríslušný súd. Návrh na odloženie vykonateľnosti chráni aj verejný záujem na ústavnosti a hospodárnosti vedenia trestného konania.

## II.

7. Ústavná sťažnosť je podľa § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov neprípustná, keďže zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv dáva právne prostriedky, v ktorých môže namietat, že v jeho trestnej veci rozhodoval nepríslušný súd. Proti rozhodnutiu nepríslušného súdu sa sťažovateľ v trestnom procese môže brániť nielen odvolaním, ale aj dovolaním, keďže podľa § 371 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak vo veci rozhodol nepríslušný súd, a podľa § 317 ods. 1 Trestného poriadku odvolací súd musí pri rozhodovaní o odvolaní prihliadnuť i na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, ak by odôvodňovali podanie dovolania. Tieto právne

prostriedky sťažovateľ v trestnom procese nevyužil, keďže v priebehu konania o ústavnej sťažnosti bolo zistené, že o obžalobe sťažovateľa bolo právoplatne rozhodnuté rozsudkom Špecializovaného trestného súdu z 13. augusta 2020. Sťažovateľ napriek tomu na podanej ústavnej sťažnosti trval a aj z tohto dôvodu sa ústavný súd vysporiadal z jeho argumentáciou tak, aby bolo zrejmé, že jeho ústavná sťažnosť je zjavne nedôvodná.

8. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti bolo už bezvýznamné rozhodovať o návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia (podobne III. ÚS 250/2020, bod 34).

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. februára 2021

Robert Šorl  
predseda senátu